

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. január 24

Vasárnap.

XXIII. évfolyam. 7. szám.

Felölős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasáb s betűsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Fejjel a falnak! . . .

(Dsk.) Mit akar az eszeveszett obstrukció?

A magyar vezényleti nyelvet! Jó!

De megvalósíthatja-e azt ma? Ez a kérdés.

Nincs magyar tisztünk elég, nincs elég olyan se, a ki bár a magyar érzelmvilágba idegen nyelvben születettsége dacára beilleszkedhetnék.

Előbb nevelni kell egy tisztikart, mely tösgyökeres legyen, ha nyelvben nem is, de érzelemben, fölfogásokban magyar.

Erre megvan a közös hadsereg vezetésénél nem csupán a hajlandóság, nem csak a jóakarát, de a pozitív szándék is. Tisza ezzel a kijelentéssel foglalta el az ország kormányelnöki székét, s a mit ő kimondott, az szentírás számba mehet, mert a legfőbb hadur, a legalkotmányosabb király szent esküvel biztosított fejedelmi szava esendült meg nyilatkozataiban.

Lesz nemzeti hadseregünk, kell is lennie!

Hiszen most is van már! Nézzetek körül országszerte, hogy mennyire vonzódnak, huznak hozzánk, a mi magyarságunk hő érzelmeihez a tisztikarok! Ott látjátok őket minden társadalmi és humanitárius magyar cél támogatásában, szolgálatában a legelső között. Észlelhetitek, hogy mennyire hozzánk tartozónak érzi magát lelkületben az idegen földről ide esőppent legkisebb hadnagyoeska is, — velünk együtt szórakozik kedélyesen, velünk mulat szilajon s velünk busul teljes szívéből.

Hiszen vannak egyes kivételek (kik csak a szabályt erősítik meg) de azért, mert talán a mi nyelvünkön tökéletesen nem beszélnek, lehetnek a mi barátaink, hűveink. Nagyobb részben azok is.

Mit tehetnek ők a szolgálati szabályzat rideg és merev formáságairól?

Ők a Ferenc Jóska katonái. De tudják és éreztetik is azt, hogy Ferenc Jóska magyar király.

Avagy talán legyenek szlovákok, tótok, románok? Hisze a pótoobstrukció katonái csaknem kizárólag olyan kerületeket képviselnek, (a magyarok Istene a tudója, hogy meddig?) a melyekben néppárti elbolondítás révén idegen ajku, ellenséges nemzetiség a tulnyomó elem, a mely őket ama hazugság címén választotta meg, hogy a nemzetiségi, de nem magyar apostolkodás rothadt gyümölcseit fogják beszámolóikban haza hozni.

Hát hiszen hozzák is! A mely nemzetiségi kerület, — tót, vagy román legyen

az, — megválasztotta a maga képviselőjét oly célból, hogy a magyar államtól, annak létfeltételeit a maga kicsi kaliberű, de hosszú lélekzetű gyalázkodásával alapjaiban meggingassa! az jól számított.

Példa rá az elmúlt év gyász-parlamentjének története. A nemzetiségi vidékeken magokat becsempésztett magyar „hazafiak” akkora károkat csináltak az országnak, hogy hivatásos nemzetiségi izgatók még börtönükben is tapsolhattak nekik, hova őket a magyar büntető törvénykönyv juttatta.

Volt egy párt, mely belátta a meddő küzdelem ez időszerű eredménytelenségét, s a parlamenti tisztesség érdekében, elveinek fönttartásával, sőt azok részben intézményes garanciáinak biztosított volta ellenében, a rut és ocsmány küzdelemtől visszalépett.

Ez a Kossuth párt, mely elvégre — mi türes-tagadás — legszentebb nemzeti eszményeink letéteményese.

Csupán az idő választ el minket is tőle! —

Most az is bomladozik . . .

Éretlen heccmájszterek, szenilis aggok, parlagi gavallérok, kiket a népkégy momentán mandátumhoz juttatott, esatlakoznak rendre-rendre ahhoz a nemzetrontó hadjáratához, mit egy minden politikai tisztességből kivetkőzött frakció csinál, — minden jobb érzésű, higgadt meggondolási politikai kapacitás megbotránkozására.

Fejjel mennek a falnak ezek az urak!

Nem gondolják meg, hogy az adott viszonyok között az ő fejük letörhetik?!

Az övékért még nem volna kár, de már a magyar alkotmány agyállománya sokkal becsesebb, semhogy azt az üresfejű politikai kalandorok odaverhessék ahhoz a falhoz mely — fájdalom — még mindig erősebbnek bizonyult.

. . . Várjunk csak egy kicsit, — hiszen — céltudatos, előretörő és nem faltörő-kos politikával hamarabb elérhetjük azt, amit akarunk.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház jan. 20-iki ülésén folytatták a vitát az ujoncok megállapításáról szóló törvényjavaslat felett.

Az első felszólaló Rakovszky István néppárti képviselő volt, a ki két óras beszédben támadta a szabadelvűpártot, Pittreich hadügyminisztert és Derschutte osztrák képviselőt; de legelősebben mégis a Kossuth-pártot támadta, a mely zugó ellenmondásokkal kísérte Rakovszky beszédét.

Végül Rakovszky kijelentette, hogy a néppárt nem fogadja el a javaslatot.

Ezután Molnár Jenő beszélt ugyancsak a javaslat ellen, mire az ujoncjavaslat fölötti vitát félbeszakították s áttértek az interpellációkra.

Főrendi ház ülése.

A főrendiház jan. 20-án ülést tartott. A tisztviselők pötlékáról szóló törvényjavaslatot tárgyalta.

A javaslatához gróf Zichy Nándor szólott, aki nek szavaira gróf Tisza miniszterelnök válaszolt, mire a főrendiház általában és részleteiben is elfogadta a javaslatot.

A választási anket.

Jan. 20-án délután tartatott meg a belügyminiszteriumban a választási reform előkészítésére a belügyminiszter által összehívott anket, gr. Tisza István miniszterelnök előktele alatt.

Gróf Tisza István felkérte a megjelenteket, hogy terjesszék elé azon adatokat, a melyekre nézve statisztikai részleteket kell beszerezni.

Erre hosszabb vita indult meg, a melyben nagyon sokan vettek részt.

Végül Tisza István szólalt fel s beszédében kijelentette, hogy a választói jog megadásánál a jövedelemre lesznek tekintettel. Nagyobb iparosok és gyárak munkásai, a kik hosszabb idő óta dolgoznak, szintén választói joggal lesznek felruházva. Az anyanyelvre nem lehetnek tekintettel a választók megállapításánál. A javaslat benyújtásának időpontjára nézve kijelenti, hogy a kormány a reformot oly módon helyezte kilátásba, hogy, ha csak a Ház rendkívüli okokból korábban fel nem oszlattatnék, a legközelebbi országos választás az új törvény alapján ejtessék meg. Az új választás normális esetben 1906. őszén kell, hogy legyen, a választói névjegyzékek összeállítását tehát 1905. márciusban kell megkezdeni, de nem lesz baj, ha ez csak néhány hónappal később történhetik meg. Nem lenne tehát szerencsétlenség, ha a javaslat 1904. végéig nem volna benyújtható, a földolog az, hogy a választói névjegyzék 1905. közepére kész legyen.

Ezzel a tárgyalás, melynek pár hét múlva folytatása lesz, véget ért. Addig az újabb adatokat gyűjtik egybe.

Jan. 21 én az ujonc megajánlási javaslatot, tárgyalták. Uray Imre beszélt a javaslat ellen. Utána Tisza miniszterelnök reflektált Rakovszky előző napi kirohanására, megmagyarázván, hogy nekünk nem a Pittreich felfogása, hanem a magyar közjog az irányadó minden állami ügyeinkben. Szűnt után Sági Gyula szolt a nemzeti követelések mellett, majd élesen elítélte az obstrukciót.

Ezután Kovács Pálnak kellett volna szólania, de ő halasztást kért s az elnök ezt nem adván meg, Szederkényi és Lengyel Zoltán házszabály vitát akartak kezdeni, mi közben Percel elnök háromszor is rendentásította Lengyel Zoltánt, majd az elnöki tekintély megsértéséért ügyét a Ház a mentelmi bizottsághoz utasította persze. A míg ez történt, az obstrukciók óriási zajt, vihart eslekedtek.

Kerdezzük meg e nemzetet!

(Dsk.) Megkezdődött a szecesszió azokban a parlamenti pártokban, melyek ritka pártegységükről napokénti hírlapi bizonyítványokat szolgáltatván, ajánlották magukat az ország kezébe, s folyton

A Nőegylet Kalikó-bálja február 16-án lesz.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - Biblioteca Napoca

hangsúlyozták, hogy a szabadelvűpárt bomlásnak és romlásnak indult hajdan erős magyar.

Justh Gyula a minap kitessékelte a Kossuth pártból a legzöldebbek egyikét: az egyik Zoltánt, — a néppárt közel negyven tagja közül egy fontos értekezletre alig gyűlt össze husz — s azok is „ibis, redibis” fajta dodonai határozatot hozának. Lesz é hár, folytatódik-e, avagy nem, ki tudja?! Ma a lapokból azt olvassuk, hogy a Kossuth párt több tagja kiválik a pártkeretből, sőt egy hü embere a párteszméknek: Bedőházy János már ki is lépett.

A szabadelvűpártból kiléptek szintén többen. Nem sajnáljuk kilépőiket, mert ezzel megtisztították a pártegység levegőjét, melybe csak a visszavonás méregesőppjeit igyekeztek árutakon belőditani. Habár kevesebben lettünk, összetartás révén annál többet érünk el.

Mindazáltal nem zárkoztunk el annak kijelentése előtt, hogy inde-unde egészségtelen pártviszonyok nyüge alatt nyög a mának tengődő parlamenti élete.

Legyenek akármilyen pártkeretek, azokon belül valamelyes eszmények, az azok gyakorlati megvalósítására lehiggadt taktikának bizonyos meghatározott fixpontjai körül csoportosulni kell minden párttagnak, alárendelve egyéni, eltérő felfogását a többség okosságának.

Mert a többség elve föltétlen parancsoló a parlamentárizmusban. Bebizonyította ezt a szomorú 1903-ik esztendő minden eseménye, következménye, nem csak az együttes parlamenti működést tekintve, hanem a különböző pártok és frakciók belső életében is.

Innen dobálják ma az eszményeket és felfogásokat a másik oldalra, — onnan a meggyanúsítások egész tömege zudul vissza, — míg a parlamenti gyermek-had az olvadó hógolyók sárlóvá valóandó dobogálásával felel.

Pártkeretek lazulnak, bomolnak, a kik egy elvet vallanak, hátsó gondolatokban meggyanúsítják egymást. A kik kilépnek, nem tudják, hova tartoznak s nem tud az ország se róluk.

Végre is nem csinálnak az ország javára se mit, mert az örökös zűrzavar az idő és szó-fecsérlés szilárd talajává vált.

Egy párt áll szikla szilárdan csupán, megfogva bár, de törve nem. Ez a szabadelvűpárt. Még mindig elég erős és hatalmas, hogy évtizedes alapjainak bázisáról a lenézés elegáncsiájával tekinthessen végig azokon a meddősegeken, miket az u. n. ellenzéki pártok rut vizsálya a házra borítottak. Nem rezignáció ez, nem elvtelenség s legkezelebb káröröm, hanem az ország azon igazi hangulatának kifejezése, a miből a jelenlegi többség született.

Éppen ezeket tekintetbe véve, nagyon is elér-

kezettnek látjuk az időt, hogy a nemzet a tavasz fuvalmainak beköszöntével megkérdéztessék, vajjon akarja-e a Rontó Pál-politikát továbbra is, mely üdöreiből visszasszivhatatlanul esőregi ki az élet-fenntartó vért, — avagy óhajtja-e a csöndes, komoly, zajtalan munkát, mely a multak tévelygéseinek szanalásával, a kölcsönös és békés méltányosság törvényei szerint, új életre galvanizálja az ország megannyi termőképességének mesterségesen elaltított erőit?!

Legyen világosság! Mit akar a nemzet? Válasz-szuak!

A népbolondító és népszaroló politikát-e, mely egyben a szabadelvűség örökletű eszméinek is hő-héra akar lenni, — a nemzetsorvasztó aulikuságot, melynek sulya alatt annyit és oly nehezen nyögött már a mi szegény hazánk?

A fantazmagóriák tömkelegében tévelygő egy-üdöre meg sem is valósítható ideálok közéba vesszen-e bele állami létünk, hogy kihívja a sirok mélyében is mindig szunnyadó boszszut a nemzet intézményes szabadságai ellen?!

... Talán mégis jobb a középut! Egyenes az, nem faesarog se jobbra, se balra. Olyan, mint a madár szárnyalása, mely keresztül hajtja a levegőt s mégis céljához ér. Am elkerüli a mérges tavak kigőzölgéseit, s az ormozat, honnan váratlanul egy ragadozó csaphat rá.

Kérdezzük meg a nemzetet!

Akar-e denevér módjára, a világosságtól való félelmében fejével neki menni a falnak, — akar-e vándormadár módjára megpihenni akármiyen zász-lót viselő hajó árbocán, semhogy elpusztuljon a tengereken, — avagy akar-e saskeselyű óvatosságával rohanni prédájára, ott, ahol az a leggyengébb s ott, ahol ő a legerősebbnek érezi magát?!

A saskeselyű erős, hatalmas madár, mint a magyar nemzet, — de nem bolondozik a légi magaságban...

Kérdezzük meg a nemzetet!

Nyitkérés városunk nemes tanácsához.

Kézdiasárhely, jan. 22.

Köztudomású dolog, hogy a kéményseprés az ipartörvény szerint szabadalomhoz kötött ipar és így csak azok űzhetik, kik erre képesítéssel bírnak.

A közönség megnyugtatója érdekében tisztelettel kérjük a nemes tanácsot, tegye közzé, hogy az itt letelepült 2 kéményseprőnek van-e megfelelő képesítése? Azt is szeretnők már tudni, hogy a kéményseprői díjak mennyiben vannak megállapítva.

— A kémény kigyulladások jelentékeny károkat okozhatnak nem csak a gazdáknak, hanem a más szomszéd birtokosoknak is, de ha jó, megbízható kéményseprő nincs, nem a gazdák a hibások, hanem az előjáróság, ki évek óta megtűri, hogy fontos iparág ne oly egyének által gyakoroltassék, kik a nagy-közönség osztatlan bizalmára érdemes. — Kérjük a tekintetes előjáróságot orvosolja e bajt, vegye kezébe ez ügy rendezését, írja össze, hogy hány gazdavan, a hol kéményt kell seperi és ki mennyit szokott évente a kéményseprőnek fizetni s hisszük, hogy oly összegre rug ki, melyért teljes józónöletű, megbízható, szavabetartó kéményseprő mestereket kapunk. Sok a panasz és a közérdek szempontjából szólalunk fel.

NAPI HIREK.

— A király Budapesten. Ő Felsége a király mint a fővárosi lapok írják, február 1-én Budapestre érkezik. Politikai körökben azt remélik, hogy a Felségnek a magyar fővárosban való tartózkodása fordulatot fog elődezni a politikai válság ügyében.

— Kézdiasárhely város képviselőtestülete január 22-én délelőtt 10 órakor tartotta ujjalakuló gyűlését. Szentiványi Miklós alispán szép üdvözlő beszéddel köszöntötte a képviselőtestületet s a város érdekében lelkes munkásságra hívta föl s a képviselőtestületet megalakultnak jelentette ki. Az ülés további folyamán bejelentette elnök, hogy Janosó Géza gyógyszerész lemondott választott tagsági jogáról, mivel mint virilista óhajt a képviselő tagja lenni. Helyébe az első póttag Ifj. Molnár Mózes hivatott be. Majd kimondatott a törvény alapján, hogy özvegy nő is gyakorolhat virilisi jogot törvényes meghatalmazottja útján, továbbá, hogy a virilis férj adójához a feleség adója is hozzászámítandó. Az ülés az alispán elttetésével ért véget.

— A ref. egyház köréből. A kézdiasárhelyi ev. ref. egyházköztség — mint azt már irtuk — az új szervezeti szabályzat szerint ez évi jan. 1-től kezdve beosztatott a kézdi-egyházmegye kebelébe. Ennek természetes következménye az, hogy az egyházköztség vagyoni tekintetben is a kézdi-esperes felügyelete alá kerül. E célból a hivatalos átadás és átvétel f. hó 22-én d. o. 9 órakor vette kezdetét. Az átadást Dr. Bartók György püspök, mint az egyházköztség eddigi esperese részéről Köllönte Mózes főgondnok, mint püspöki megbízott eszközlte, Turóc László algondnok, Császár József iskolai alap pénztáros, Nagy Gerő egyházi jegyző jelenlétében, míg az átvételt Bodor Géza, a kézdi egyházmegye érdekes esperese teljesíti. E tény befejezésével a kézdi-

T Á R G A.

Szinész sors.

Él egy szegény árva fiu,
Ki nem gögös, ki nem hü.
Kövek köz'tt jár meztlábbal
S vérző szívet hord magával.

A vagyona — meleg szíve.
Ez sem féltett, őrzött kinsze.
Darabokra össze tépi,
Annak adja, aki kéri.

Miden rongya egy-egy nóta,
Az is hervad, mint a rózsza.
De más szíve belopódzik,
Más lelkével csókolózik.

A férget is megcsókolja,
Ez a nagy szív nagy bolondja.
Egy jó szóért lelkét adja.
Mégis sok, ki megtagadja.

A kit szeret őrsi féltve,
Utána megy tűzbe-vészbe.
Patakokba ontja véré,
Es nem kéri érte-bérét.

Egész világ megcsodálja
S nincs benne egy hü barátja.
Nincs benn' egy zug, nincs egy fészék.
Amelyikbe hazatérhet!

Kóbor cigány... szürke madár,
Könnyek köz'tt is kacagva jár,
Mig elbukik majd egy s rba,
Hol fájára ez lesz írva:
„Most semmi sem — minden volt.
Szíve vérzett, könnye folyt!”

Ungvári Mór.

Az alkohol és a gyermek.

Erre a kérdésre: adható-e alkohol a gyermekeknek? a válasz csak egy lehet: a leghatározottabb nem!

Már magában a kérdés föltevésében nem gyöngöség, hanem gyöngöség rejlik, mert nincs az a szülő, a ki az alkoholnak visszataszító hatásait, káros, elrettentő, sőt pusztító következményeit ne szemlélhetette volna és se tudná, hogy ha még gyöngö, tehát a jó és rossz hatásokra egyaránt még legfogékonyabb agy: a gyermeki agy legveszedelmesebb talaja lehet a bűnös, meggondolatlansággal elvetett magnak. Az a képzelődés, hogy szeretetből nyújtja magzatának az első pohárka szeszt — az már az-

után végeredményében mindegy, hogy bármilyen alakban is — igen gyakori esetekben keservesen boszulja meg önmagát. Ez az, a mit én élvezek, jussom nekem is abból, a lassu, de biztos mérgezésnek kezdete. Az első koresokat követő eleinte a szülő szokásából a többi mély hajlamot ébreszt, később rászokást eredményez a gyermekeknél, a megszokást később, ha csak felnőtt korban is, könnyen követi a szenvedély, s ezt a testi és lelki elsatnyulás, vészes, sőt végzetes betegség vagy bűn. A családi élet legszebb virága: a gyermek így satnyul el előbb-utóbb, mert — hogy nőjön és virulóvá fejlődjen — szeszszel locsolják. Így rontja, sőt semmisíti meg az életadó saját véré, magzatát s a bánat késői könnyei nem tehetik jóvá azt, a mit a szesz esőpei elrontottak.

Kérdik-e vajjon: adhatunk-e nikotint a gyermeknek? Pedig a dohány kevésbé kártékony, a nikotin mérgezésnek távolról sincs annyi áldozata, mint az alkoholénak, ámbár sajnálattal látjuk, hogy a szülői majomszeret nem egy helyütt a gyermekek, sőt még a leánygyermekek dohányzásában is gyönyörködik. Ők ezt, mint az ivást, a korai fejlettség elragadó jelének tekintik, pedig valójában: az egészséges fejlődés, fejlődhető smérges meggátolásának szomoruképe.

A szesz még erősebb, felnőtt természeteknél is csak rövid időre élénkíti ez elmét, mert a reá következő visszahatás következménye legalább is bizonyos eltompultság, feledékenység. — (Ki ne ösmerné a bufelejtés miatti való ivást?) Egészséges, lelkiismeretes gondolkodás mellett, tiszta emberszeretettel

vásárhelyi tekintélyes ref. egyház, mint a többiek is, megszűnik püspöki vizsgálat alatti egyházközség lenni.

— **Deák Ferenc önzetlensége.** Deák Ferenc jelleméhez a következő érdekes adatot olvassunk „Az Újság”-ban. Miért hagyta el Deák Ferenc az István főherceg-szállót? A régi Pest egyik nevezetessége, az István főherceg-szálló végképpen eltűnik. Vendégeinek kiadják az utat és gyökeresen átalakítva, ismét megteszik bérháznak. Most már kevesen tudják, hogy Deák Ferenc nem lakott mindig az Angol királynőben. Az egész kiegyezési korban, mindaddig, míg az öreg ur nem költözött Széll Kálmánhoz az Egyetem-utca, mindenki elválasztatlannak tartotta az Angol királynőtől és senki sem gondolt arra, hogy a haza bölesének jó sokáig az István főhercegben volt a szállása. Hogy miért hagyta el hirtelen ezt a szállót, arról érdekes történetet eleventenek most föl. Deák Ferenc mindig szerény viszonyok között élt. Egy napon Pesten hirtelen jött, hogy Deáknak anyagi gondokkal kell küzdenie. A szálló akkori tulajdonosa, az öreg Emmerling azt hitte, hogy leghíresebb vendégét különösen meg kell tisztalni és ezért váratlanul bejelentette neki, hogy a lakás bérét felénnyre szállítja le. Deák Ferenc nagyon meglepődött ezen és magához kérte Emmerlinget, a ki őszintén bevallotta a leszállítás okát. Deák, ki soha életében nem fogadott el ajándékot, annyira elkedvetlenedett Emmerling eljárásán, hogy azonnal kiköltözött a szállóból.

Halálozás. Dálnoki Cseh Lajos alesernónai igaztató és földbirtokost súlyos csapás érte felesége sz. Vajda Ida korai elhunytával. A sokat szenvedett ifjú asszony földi részeit mult kedden d. u. helyezték örök nyugalomra őriási nagy részvét között az alesernónai ref. temetőben. Koporsója fölött Bodor Géza esperes és Megyaszai Mihály felesernónai lelkész tartottak megható gyászbeszédet, imát és orációt. A boldogultat bánatos férjén kívül három árvaja siratja. Nyugodjék csendesen.

— **Székely erdőmunkások menhelye.** Tallian Béla földmívelésügyi miniszter a székelyföldi kirendeltség előterjesztésére elvben hozzájárult ahhoz, hogy a székely erdei munkások számára a Felső-Maros mentén munkásmenhelyek létesíttessenek. A munkás menhelyek építése iránt az érdekeltekkel való tárgyalások már megindultak.

— **Halálozás.** Kézdivásárhelyi Pap Mihály, egy szerény, becsületes iparos mester, Pap Lajos, sepsiszentgyörgyi Mikó-tanodai rendes tanár testvér-bátyja, folyó hó 22-én 50 éves korában Kézdivásárhelyen elhunyt. Temetése január 24-én vasárnap volt nagy részvéttel. Béke poraival.

— **Visszaélések állami gépekkel.** A kereskedelmi miniszter egy rendeletben felhívta a marosvásárhelyi iparkamarát, hogy az általa a székely

iparosoknak adományozott gépek használatát hatékonyan ellenőrizze és az esetleg kötelezettségüket nem teljesítő iparosokat arra szigorúan kötelezze. Erre s rendeletére a miniszternek több visszafeladás adott okot. Volt rá — elég sajnós — eset, hogy ilyen segélyezett iparos a neki adományozott gépeket — elitta. Arra is volt eset, hogy a székely gépészipar megteremtése céljából adott gépekkel az illető, mielőtt megkapta a gépeket, pár hét múlva Kézdivásárhelyről beköltözött Brassóba s ott fejlesztte — a székely gépészipart. Ezért a fenti rendeletre s az abban kívánt nagyobb ellenőrzésre valóban komoly szükség van.

— **Mannlicher meghalt.** Nevét megörököltette a fegyvertechnika terén, mert oly szerszámot talált föl, mely messzire visz, gyorsan működik, jól lehet vele célozni, nem rug nagyot s keresztül szalad óhat emberen. Kell-e ennél ideálisabb eredmény az embergyilkolás terén? Ez idő szerint nem kell, de majd jön idő, mikor nagy ambícióval még ideálisabb puszkákat eszel ki egy zseniális agy. Kár, hogy a haza védelme rettenetes tömeggyilkolást követel s kár, hogy a mi egyik nemzetnek hadi glóriája, az egy másik nemzetre nézve okvetlenül keserves Golgotha, mert így Mannlicher emléket csak bámulni, de áldani nem fogja az emberiség. A zseniális férfit most, ötvenhat éves korában elérte a halál, mely még messzebbre visz, még jobban céloz, még biztosabban működik s nagyot sem rug.

— **A „Marosvásárhelyi Székely-Társaság”** 1904. január 24-én, vasárnap tartja 100-ik összejövetelét, a következő programmal: 1. Diszgyűlés délután 4 órakor, a városi tanácsház nagytermében. 1. Hymnusz, éneklés az ev. ref. egyházi dalárda. 2. Elnöki megnyitó beszéd (Dr. Kömőcsy József elnök.) 3. A társaság eddigi működésének ismertetése (Máthé J. titk.) 4. Kirándulások a székelyföldre (László Gyula alelnök.) 5. Székely társaságok alakítása (Szentgyörgyi D. gazda, m. titk.) 6. „Szózat”, éneklés az ev. ref. egyházi dalárda. II. Összejövetel este 7 1/2 órakor, a László György vendéglőjében. 1. A tárgyalás megnyitása (Dr. Kömőcsy József elnök.) 2. Napló olvasás (Szentgyörgyi Dénes m. titkár.) 3. Elnökségi előterjesztések (Titkárok.) 4. Tiszteletbeli tagválasztás. 5. Tag-felvétel. 6. Indítványok. Szívesen üdvözljük a jubiláló társaságot s további működésére is sikert kívánunk.

— **X Pius pápa körlevele.** Génuból jelentik, hogy a Cittadinó nevű újság értesülése szerint a pápa legközelebb valamennyi uralkodóhoz és államfőfűhoz körlevelet küld, melyben bejelenti trónralépését és nyilatkozatokat tesz az államnak az egyházhoz való viszonyáról.

— **A rákbetegség gyógyítása radiummal.** Newyorkból érkezett jelentés szerint Morton ottani

tanár közlése, hogy radium segítségével három rákcsót gyógyított meg. A feltűnést keltő hír bővebb részletei még hiányoznak.

— **Az olt szabályozásának** fontos kérdése egyelőre lekerült a napirendről. A földmívelésügyi miniszter értesítése szerint ugyanis az Olt szabályozásáról csak úgy lehetne intézkedni, ha az Olt romániai része is szabályoztatnák. Erre pedig mostanában nincsen kilátás.

— **Uj járvány.** Különös járványok és ragadós betegségek vannak a világon. Egyszer például valaki egy szép hölgy piros arcáról azt írta, hogy az „barackvirág színe”. Halló neki, hónapokig mindenütt ezt lehet olvasni. Ugyanilyen sorsa volt annak is, hogy valami valaminek a „jegyében” történik. Jelenleg pedig minden „kialakul”, mint nemrégiben minden „kipattant”, még az is, a mi csak kimászott. Most pedig konstatáljuk, hogy az amerikai párbajból lett ragadós betegség, járvány, epidémia, vagy akármi más; de egyre tömegesebben lép föl. Kezdődött a szegény fiatal gróf Nemes Bálint cambridgei esetével. Hogy amerikai párbaj okozta korai halálát, csak abból sejtették, hogy a jegyzőkönyvében a következő jegyzet találtatott: „dec 10 én főbelövés.” Valósággal amerikai párbajt jelentett ez a jegyzet, azt nem lehet ugyan tudni, de gyors megmásulásban négy öngyilkos fiatalemberre fogták rá, hogy amerikai párbajban esett el. Az utolsóinak egy levelét is közölték, a mely ugyan amerikai párbajra célzott, de a levél egyes tételei, semmiképpen sem voltak harmóniában ezzel, hanem önálló és nálunk — fájdalom — már rég nem szokatlan elpusztulási okra mutattak. Most itt van az ötödik eset! Debrecennek is van már külön amerikai párbaja. Egy Kálmáncay Zoltán nevű ügyvédjelölt tűnt el hirtelen, a kiről azt állítják, hogy 2 év előtt (tehát megint az a 2 év!) szerelem miatt amerikai párbajt csinált és a feketét huzta. Most kellett volna neki meghalni, de egyet gondolt, vagy éppen szülei tanácsát követte (ez azonban kevésbé valószínű) és a halál elől egyenesen odautezett, a hol éppen az ilyen párbajokat szokták — huzni, mert vivni ugyan az amerikai párbajt nem lehet. Egy hátrahagyott levélben meg is írta az amerikai párbaj történetét és hogy a biztos halál elől menekült Amerikába. A mit persze nehezen ért meg az ember. Ez az ötödik párbaly tehát jól végződött. De még jobb vége lenne ugy, ha Kálmáncay Zoltán Hamburgból visszafordulna és egyenesen megnevezné itthon azt az utat, a kivel amerikai párbajt — huzott, és a ki az ő vérért követelte. Legyen nyugodt, elbánnak vele. Ennyi sok amerikai párbaj után mégis csak megehezik az ember arra, hogy legalább egyet becsukjanak azok közül a bolondok vagy gazemberek közül, a kik ilyenre vetemednek. Különben kíváncsian várjuk a mucsai tudósítást, hogy ott mi képpen zajlott le az amerikai párbaj?

mondhatjuk e, elképzelhetjük-e egyáltalán, hogy a mi a felnőtteknek is megárt, az hasznára lehet a gyermekeknek? S a mi annak gyakran nem is nagyobb adagokban kárára van, az ne legyen — természet-szerűleg — valóságos méreg már a legkisebb adagban is a fejlődő emberre nézve?

Oly nagy előszeretettel emlegetik korunk fölvilágosodottságát, de vajjon ez a világosság abból a lárgból áll-e, mely szeszmegegett gyomrokból az utcán összecseszt iszákosoknál gyakran a meggyuladt alkohol folytán a szájból kilövel?! S ki tudja: kinél nem végződik a szeszivásznak a szülőkől orvosság gyanánt kortyokkal megindított kezdete ily emberietlen, állatias, underító módon?! Ez lenne isten kép-másának hivatása a földön?!...

Vannak, elég sajnós, olyan egyének, a kik még gyermekeknek is alkoholt rendelnek, de ezek fölött a színvonalon álló orvosi tudomány, belátva a régebbi súlyos hibákat és okulva a végzetes következményeiken, pálcát tör, s eskis a legtrikább esetekben, vagy egyáltalán nem alkalmazza gyermekeknek az alkoholt. S tegyük hozzá, hogy különösen napjainkban, mikor az örületes nyerészkesedési verseny a szesz italok bűnös hamisításától egyáltalán nem rettent vissza ki biztosított arról, hogy drága pénzben tiszta italt kap? Nem vagyunk-e lép-en-nyomon kitéve annak a végzetes veszedelemnek, hogy esalogató cégér alatt az alkohol mérget a leghatványozottabb, legveszedelmesebb, leggyilkolósabb művegyítés alakjában kapjuk? S ez lenne az erőt adó, a feltek felderítő, a becsúgyat fokozó, az üdvezítő szer?!

Az epilepsziában, göresőkben, vius táncban, vízfejűségben, hülyeségben szenvedő gyermekek a szülők iszákosságának bűnét sanylik. Mily szatirája a sorsnak a szeszivó szülő gyermeke vízfejű.

Az a csecsemő, a kinek emlőt adó anyja szeszöl, rendesen álmatlan, főfájásokban szenved, s orvosi-lag bebizonyított tény, hogy a mint az ilyen csecsemőt nem az anyja táplálja, bajai megszűnnek, de újból visszatérnek, a mint az édes anyai emlőt nyújtják feléje. Mily káros tehát a gyermekek nézve ily távolabbi, ily közvetített alakban is a szesz! Sőt egy iszákos anya egyáltalán képtelen itatni gyermekét, s ez az átok átszarmazik leányára is.

A tudomány megállapította, írja Schönerberger brémai orvos, hogy az alkohol legelőször és leginkább azokat a részeket pusztítja, melyek a legfinomabbak és a legkésőbbben fejlődnek. Ezek azok a csodálatos finom agysejtek, a melyeknek jó fejlődésén alapszik voltaképpen az ember és állatok közti különbség. Azonban ezek a legfinomabb képződések például a gyermeknél még hiányoznak vagy csak még kezdetleges állapotukban. Ezért hiányzik még a gyermeknél a beszéd, az ítélőképesség, az értelmesség, a belátás, a magas erkölcsi érzelmek, a melyek gondolkodásunkat, érzésünket, akaratunkat uralják.

Hogyan sülyedhet az iszákos az agyrészek megbénulása által állatvá, sőt ez alá is, eléggé ismeretes. — A ki tehát a gyermekeknek bort vagy söröt ad, ezeket a legfinomabb alkotásokat károsítja meg fejlődésükben, — hirtelen harag, könnyelműség,

felületesség, durva érzékiség és minden rossz tulajdonság uralomra jut. — Az ilyen embert semmi sem rettentí vissza a kiesapongástól és büntetéstől. De hogyha a börtön ajtai bezárulnak, akkor már későn hullanak a könyek; óvdat volna előbb fiadat a méregtől, mely évente százötvenezer németet juttat zár és lakat mögé! De figyelmeztetések, erkölcsi prédikációk a söröskancsó mögül nem sokat lendítenek. A mi hat, az a példa! Mig hajdanta Spártában rubszolgákat itattak le, hogy megvetésre méltó például állítsák a gyermek elé, napjainkban ezt a szomorú szerepet gyakran maga az édesapa játsza.

Kötöttszámra idézhetnők kiváló szaktekintélyek, világhírű orvosok határozottan elítélő véleményét a gyermekeknek nyújtott alkoholról, de az igazság kristálytisztaságában nem szorul sokoldalú megvilágításra, s mi rövid óvaintó soraink után is teljes bizalommal fordulunk a magyar szülőkhoz, különösen az édes anyákhoz s a tanítókhöz, levelőkhöz, s egyáltalán mindazokhoz, kik elítélik gyermekeink fejlődése, a jövő nemzedék szellemi és testi mivolta, erkölcsi értéke nem közömbös, a legfontosabb gyermeknevelési kérdéssel:

Ne adjatok alkoholt gyermekeiteknek: fiaitoknak, leányaitoknak: ne szoktassátok a tanuló ifjúságot sörre, borra, meg likőrökre.

Az Országos Magyar Alkohol ellenes Egyesület nevében:

Szalkay Gyula dr.,
elnök.

Hirdetések.

Behozatal.

Magyar, Német, Lengyel-országi, valamint Prágai

Kivitel.

hentesáruk

valódi prágai és westfáliai sonkák, karmanádli, krakói kolbász, magyar és veronai szalámi, mottadella, debreceni kolbász, paprikás szalonna, valamint mindennemű hurka különlegességek.

ANTON ZAWODSKY,

BÉCS, XV. Brestelgasse 5.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagyban.

Kicsinyben.

(249. 7-10.)

Szám: 10550/903. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Ullmann József és társai nagyváradi bejegyzett cég végrehajtónak Kupán Balázs k. vásárhelyi lakos végrehajtást szenvedő ellen 234 korona 4 fillér tőke, ennek és

pedig 105 kor. 80 fil.-nek 1902. április 12-től járó, 126 kor. 24 fil.-nek pedig 1902. évi április hó 24 napjától, járó 6 százalékos kamatai, 38 kor. végrehajtást már megállapított, úgy 20 kor. 85 fil. jelenlegi és a még felmerülendő költségeknek kielégítése végett, nemkülönben a csalakozottaknak k. mondott Schwabach Viktor és Zsigmond helyi borkereskedő 579 K. 26 f. s. jár. követelése kielégítése végett és az 1881. LX. t. c. 144. § a alapján és 146. § értelmében, valamint a 156. § a pontjára hivatkozással a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő, Oroszfalu község területén fekvő, az oroszfalvi 39. sz. ingatlannal A+ 199. hrsz. egy-egy ingatlannal 37 korona, a kézdivásárhelyi 31. sz. tkvben A+ 27. hrsz. egy-egy ingatlannal az árverést 2640 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban végrehajtató képviselője Dr. Kurla der Ede ügyvéd úgy a csalakozottakot bítelező közbenjöttével elrendelte.

Árverési határnapul 1904. évi február hó 11-ik napjának d. e. 9 órája alóli telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségébe és Oroszfalu község házához kitűzetik, mely alkalommal ezen ingatlanok a becsáron alul is eladatni fognak.

Kikiáltási ár 10 százalékat a venni szándékozók által készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. § ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovdékképes értékpapirban a kiküldött kezébe leteendő bánatpénz gyanánt, vagy annak a bi-

róságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény ki szolgáltatandó.

Az árverés egyéü feltételei a kebli tkvi hivatal Kézdivásárhely város tanácsa és Oroszfalu község előjáró-

ságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság. Kézdivásárhely, 1903. évi november hó 19-én.

Kádár Ákos,
kir. törv.-széki bíró.

(12. 1-1.)

ELADÓ

egy 9 méter hosszú, 3 1/2 méter magas, 2 méter széles lappanes, ablak és záros ajtóval ellátott **pavillon** jellegű méhes, egyéb épületek is alkalmas. Értekezhetni **Özv. Kiss Jenőné**nél Kézdivásárhelyt, csernátóni-ut. (11. 2-3.)

HIRDETÉSEK

oicsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.
A székelyföld legdusabban felszerelt nyomtatvány raktára.

IFJ. JANGSÓ MÓZES

Kézdivásárhelyt a „Jancsó”-féle gyógyszerertár mellett.

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papír írószér, és könyvkereskedése

*Mindennemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * **

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bál, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi érezetükkel — melyek a szallagról soha le nem hullnak — olesó áron eszközöltetnek.

Butorraktáromban mindig állandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkocsikat, ablak carnisokat, hajlitott és préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és étszekerényeket, ebédlő és heverő diványokat, matracokat stb., stb., melyek saját felügyeletem alatt házamnál készülnek, rendkívüli olesó áron árusítok el.

Legszebb és legalkalmasabb névnap és alkalmi ajándékok ajánlok arezkép és levelezőlap albumokat, emlékkönyveket dus választékban, remek kivitelben.

Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzerszények, dohány-, cigaretta-, szivar- és névjegy-tálcák. Fűsük, bajuszkéfék.

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és álmoskönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tan-szerek és naplók dus választékban.

Szemüvegek, cvikkerek, hegedű hurok, óralánczok, olvasók, zseb-tűkrök, zsebkések, borotvák stb., stb. nagy választékban kaphatók.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom érezsarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartósabbakká válnak.